

Raadsvoorstel

Agendapunt: 5

Zaaknummer: 2019-024034

Onderwerp

Regionale Energie- en Klimaatstrategie Hart van Brabant

Datum voorstel **Datum raadsvergadering**

31 maart 2020 26 mei 2020

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. geen wensen en bedenkingen naar voren te brengen bij het voorgenomen besluit van het college om het concept bod Regionale Energie en Klimaatstrategie Hart van Brabant vast te stellen;

Inleiding

Het afgelopen jaar is in de Regio Hart van Brabant gewerkt aan een Regionale Energie en Klimaatstrategie (REKS). Belangrijke onderdelen in de REKS zijn het ruimtelijk ontwikkelscenario voor grootschalige duurzame opwek, de regionale structuur warmte (inzicht in warmtevraag, aanbod en scenario's voor warmtenetwerken), de doorrekening van Enexis van het elektriciteitssysteem en de aanpak voor klimaatadaptatie.

Door de betrokken wethouders uit het portefeuillehouder overleg Milieu en Afval van de Regio Hart van Brabant, de betrokken wethouders van de gemeenten Haaren en de bestuurders van de drie waterschappen en de provincie Noord Brabant is het concept bod REKS op 12 maart 2020 vastgesteld.

Dit betekent dat nu elke gemeente, waterschap en provincie een eigen besluit moet nemen. Het bod moet uiterlijk op 1 juni 2020 bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat zijn ingediend.

In de regio is afgesproken dat het concept bod REKS ter besluitvorming aan de colleges wordt voorgelegd. Over het definitieve bod REKS dienen volgend jaar de gemeenteraden te besluiten. Draagvlak voor het concept bod REKS bij de gemeenteraad is dus belangrijk. Daarom wordt het concept bod REKS ook aan de gemeenteraad voorgelegd, voordat door het college een definitief besluit genomen wordt om het concept bod Regionale Energie en Klimaatstrategie Hart van Brabant vast te stellen. Omdat het concept bod REKS aansluit bij onze eigen lokale ambities, met voorstel om inhoudelijk geen wensen en bedenkingen naar voren te brengen bij het voorgenomen besluit.

Argumenten

1.1 Iedere regio moet voor 1 juni 2020 een concept bod RES indienen.

Iedere regio in Nederland heeft de opdracht gekregen om een Regionale Energie Strategie (RES) te maken. De RES draagt bij aan de ambities die zijn vastgelegd in het landelijke klimaatakkoord en geeft concrete invulling aan de ambities van de klimaattafels 'duurzame elektriciteit' en 'verduurzaming gebouwde omgeving'.

In de regio Hart van Brabant is gekozen om het thema Klimaat nadrukkelijk te koppelen aan de energietransitie opgave. Dit heeft geleid tot een Regionale Energie en Klimaat Strategie (REKS).

Ambtelijke bijstand: Janke Bolt

Zaaknummer 2019-024034

Om voor 1 juni, maar uiterlijk voor de zomervakantie, het concept bod in te dienen is het noodzakelijk om vanaf nu het bestuurlijke besluitvormingsproces te starten.

1.2. Het concept bod REKS voldoet aan de landelijke vereisten.

In de landelijke 'Handreiking Regionale Energie Strategie' is opgenomen waaraan het RES-bod moet voldoen. Bijvoorbeeld de concrete opgave voor elektriciteit, het inzichtelijk maken van de warmte vraag en aanbod in de regio en een doorrekening op het energiesysteem-efficiency. Al deze onderdelen zijn in het REKS-bod opgenomen.

1.3 Het concept bod REKS is tot stand gekomen in samenwerking met een groot aantal partijen en stakeholders

De projectorganisatie van de REKS kent een organisatiestructuur met een bestuurlijke stuurgroep, projectgroep en werkgroepen. Vertegenwoordigers van gemeenten, provincie, waterschappen, natuurorganisaties, woningcorporaties en energiecoöperaties hebben deelgenomen in deze stuur-, project- en werkgroepen.

Naast de reguliere overleggen zijn ook ambtelijke, bestuurlijke- en raadssessies gehouden waar ook andere stakeholders aan hebben deelgenomen zoals de ZLTO, BMF en bedrijven.

1.4. Het concept bod REKS geeft invulling aan de regionale doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn.

In maart 2018 is de 'Regionale energie Strategie - Energieneutraal in 2050- vanaf nu' en de daarbij horende 'Green deal Hart van Brabant energieneutraal' vastgesteld. Deze REKS hierop aan en geeft concrete invulling aan de doelstellingen en ambities uit deze RES en Green Deal.

1.5. De stuurgroep REKS en het uitgebreid portefeuillehouders overleg Milieu en Afval hebben positief ingestemd met dit concept bod REKS.

De stuurgroep REKS en het uitgebreid portefeuillehouders overleg Milieu en Afval van de Regio Hart van Brabant (de 9 Hart van Brabant gemeenten, de gemeente Haaren, de drie Waterschappen en de Provincie Noord Brabant) hebben het concept bod REKS en alle bijbehorende stukken vastgesteld en vrijgegeven voor besluitvorming door de individuele gemeenten, de waterschappen en de provincie Noord Brabant.

1.6 Het concept bod REKS sluit aan bij onze ambities voor energiebesparing

Om de nationale ambitie te kunnen halen: een klimaatneutrale woningvoorraad in 2050, wil de regio Hart van Brabant net als onze gemeente aan de bak. Een versnelling en opschaling van energiebesparingsmaatregelen in de regio is hard nodig. Een voorstel voor een regionale programmatische aanpak maakt onderdeel uit van het concept bod REKS. De onderwerpen die daarbij aan de orde komen: verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed, de uitvoering van de green deals op de bedrijventerreinen voor de aanleg van zonnepanelen op bedrijfsdaken, verduurzaming van de woningvoorraad en kennisdeling in deze aanpak, sluiten aan bij de activiteiten waar wij als gemeente zelf ook mee bezig zijn.

1.7 Het concept bod REKS sluit aan bij onze ambities voor de grootschalige opwek van duurzame energie door zon en wind

De ambities van de gemeente Goirle, zoals verwoord in de nota "Zonnewijzer en windenergie", het in voorbereiding zijnde lokale kader voor grootschalige opwek zon en het concept bod REKS sluiten

goed op elkaar aan c.q. vullen elkaar goed aan. Ten aanzien van de opgave voor wind- en zonne-energie wil onze gemeente in de periode tot 2030 zonnepanelen op alle geschikte daken, 1 windcluster en 18 ha grondgebonden zonneparken realiseren. In de daarop volgende periode tot 2050 is de ambitie gericht op nog 2 windclusters en ruimte voor zonneparken tot een totaal van 40 ha. Hiermee kunnen we zelf in de lokale energiebehoefte voorzien. Het ontwikkelscenario voor duurzame opwek gaat uit van een efficiënt netwerk met HUBS (clusters van wind- en zonne-energie) o.a. aan de oostzijde van Goirle en wind boven bos. Goirle kan haar windambities in dit scenario kwijt, zij het dat voor wind boven bos geldt dat de termijn waarop afhankelijk is van de termijn waarop voldoende capaciteit in het netwerk geboden kan worden. In de periode 2020-2030 zijn de inspanningen binnen de REKS gericht te bouwen aan een efficiënt elektriciteitsnetwerk, zodat ook Goirle al haar energie-initiatieven kan aansluiten. In regionaal verband zullen we blijven aandringen op snelheid, om zo spoedig mogelijk ook de netcapaciteit voor wind op orde te hebben. Tot die tijd biedt duurzame opwek zonnevelden in het buitengebied de mogelijkheid om aan onze ambities invulling te geven. De in het concept bod REKS opgenomen handreiking biedt hiervoor de ruimte.

1.8 De in het concept bod REKS opgenomen handreiking voor duurzame opwek zonnevelden in het buitengebied sluit aan bij ons lokale kader

In het concept bod van de REKS Hart van Brabant wordt uitgegaan van duurzame opwek van elektriciteit door middel van windturbines, zonnepanelen op daken van woongebouwen, agrarische gebouwen en bedrijfsgebouwen, en van zonnevelden in de HUBS in combinatie met de opwek van windenergie. Daarmee wordt de regionale opgaaf van 1 TWH gerealiseerd. Naast deze vormen van opwek zijn er verschillende initiatieven voor zonneparken in het buitengebied. De in het concept bod opgenomen handreiking is gericht op het beoordelen van deze initiatieven. Het regionaal kader zon, zoals nu gepresenteerd, gaat uit van de volgende stappen:

- De gemeenten bepalen hun eigen ambitie voor de omvang van zonnevelden in het buitengebied;
- De gemeenten kunnen een tender uitschrijven voor het indienen van initiatieven voor zonnevelden;
- De gemeenten rangschikken dan de initiatieven met behulp van de uitgewerkte regionale zonneladder en de vereisten op het gebied van participatie;
- De gemeenten honoreren op deze manier de best scorende initiatieven;
- De gehonoreerde initiatieven worden ingepast op basis van regionale inpassingsregels.

Deze methodiek sluit aan bij de methodiek die we in Goirle willen gaan hanteren. Omdat op dit moment nog niet duidelijk is wat de regionale inpassingsregels precies gaan worden, dit moet in de regio nog nader uitgewerkt worden, hanteren we in Goirle voorlopig lokale inpassingsregels. Hiervoor is/wordt een lokaal kader uitgewerkt. De aspecten, die in de regionale handreiking worden genoemd om daarbij te betrekken, hebben we in ons lokale kader een plaats gegeven.

1.9 De in het concept bod REKS uitgewerkte Regionale Structuur Warmte vormt een goede basis voor onze lokale Transitievisie Warmte

In het kader van de REKS Hart van Brabant is de Regionale Structuur Warmte (RSW) uitgewerkt. Hierbij gaat het om het verduurzamen van de gebouwde omgeving (woningen en utiliteit). De resultaten van deze Regionale Structuur Warmte (RSW) dienen als input voor de Transitievisie Warmte (TVW) per gemeente. En andersom leidt de optelsom van de TVW's over Hart van Brabant mogelijk tot een verfijning van de RSW. Op basis van de oplossingsrichtingen zijn twee denkrichtingen ontwikkeld voor Hart van Brabant, één met regionale en lokale oplossingen en één met alleen lokale oplossingen. Voor Goirle komen alleen lokale oplossingen in beeld, omdat wij niet

kunnen worden aangesloten op het Amernet. Het terugdringen van de vraag door isoleren is hard nodig. De potentie van biomassa en asfaltwarmte moet nog verder worden onderzocht. De onderwerpen voor de komende tijd, die in het concept bod REKS worden genoemd, vormen een goede basis om in onze lokale Transitievisie Warmte mee aan de slag te gaan.

1.10 Het concept bod REKS geeft inzicht in de efficiëntie van het energiesysteem

De duurzame opwek uit het REKS bod is aangeboden aan Enexis die de netimpact hiervan heeft bepaald. Bij de berekening van het aangeleverde scenario ontstaan bij een aantal stations in de looptijd naar 2030 knelpunten. Om deze knelpunten op te lossen dienen de betreffende stations uitgebreid te worden of dienen er nieuwe stations bij te worden geplaatst. Voor het station Tilburg Zuid, waar de grootschalige opwek van Goirle op moet worden aangesloten, wordt een knelpunt verwacht na 2025. Niet voor niets wordt in het concept bod aangegeven dat in de periode 2020-2030 de inspanningen binnen de REKS er op zijn gericht te bouwen aan een efficiënt elektriciteitsnetwerk aan de zuidzijde van de regio. In regionaal verband zullen we blijven aandringen op snelheid, om zo spoedig mogelijk ook de netcapaciteit op orde te hebben. In de komende maanden zal een verdiepingsslag worden gemaakt om een meer vervolmaakt beeld te krijgen.

1.11 Het concept bod REKS koppelt de energietransitie aan een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting

In 2014 is de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie vastgesteld waarin gemeenten en ander overheden het doel hebben meegekregen om Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht te hebben. Binnen dit kader heeft de Regio Hart van Brabant een klimaatonderlegger opgesteld en stresstesten laten uitvoeren. Daarmee zijn de kwetsbaarheden op de vier klimaatthema's wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen op regionale schaal in beeld gebracht, wordt inzicht gegeven in de mechanismen die daaraan ten grondslag liggen en een beeld geschetst van mogelijke oplossingsrichtingen. Op basis van de klimaatonderlegger en de stresstesten zijn 6 gebiedsopgaven geformuleerd die de komende periode verder worden uitgewerkt. Klimaatadaptatiemaatregelen in deze gebieden kunnen gekoppeld worden aan de energietransitie. Er zijn 2 gebiedsopgaven gelegen binnen het grondgebied van de gemeente Goirle, die gekoppeld kunnen worden aan de energietransitie bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van HUB De Baars en wind boven bos.

1.12 Het concept bod REKS besteedt aandacht aan participatie

In de regio wordt gewerkt aan het creëren van draagvlak voor de plannen in het kader van de REKS. In het Klimaatakkoord zijn in de 'participatiewaaier' diverse vormen van financiële participatie opgenomen. Binnen Hart van Brabant wordt onder participatie echter niet alleen financiële participatie verstaan, maar ook proces- en sociale participatie. Het verwerven van draagvlak bij omwonenden bijvoorbeeld door het bieden van mogelijkheden tot (financiële) participatie bevordert een voorspoedige uitrol van wind en zon op land. In het concept bod REKS is een aantal uitgangspunten geformuleerd die de basis zijn voor een model van participatie, zowel financiële, proces als sociale participatie. Deze uitgangspunten vormen de basis voor een model dat we vormgeven tussen concept-bod en definitief bod. Dit model wordt uitgewerkt samen met de 14 energie coöperaties in de regio en wordt aangeboden bij de definitieve REKS. In het Klimaatakkoord wordt gestreefd naar 50% eigendom van de productie van energie(burgers en bedrijven). Investeren in een zon –en/of windproject is ondernemerschap. Dat vergt ook mee-investeren en risicolopen.

Het streven voor de eigendomsverhouding is ook in het concept bod REKS een algemeen streven voor 2030. Er is lokaal ruimte om hier vanwege lokale project-gerelateerde redenen van af te wijken.

Kanttelingen

1.1 Regionale afspraken beïnvloeden lokale mogelijkheden

Uw raad heeft de nota “Zonnewijzer en windrichting” een jaar geleden vastgesteld. Daarin zijn onze lokale ambities vastgelegd. Op dit moment wordt gewerkt aan een lokaal kader voor de grootschalige opwek door zonnevelden. Er is een maximale inspanning gedaan om lokale en regionale kaders te zwaluwstarten en er voor te zorgen dat onze lokale ambities in het regionale bod 1 op 1 geïntegreerd worden. Dit lijkt in het concept bod te zijn gelukt. Het is echter niet ondenkbaar dat bij de verdere uitwerking van het concept bod richting het definitieve bod REKS volgend jaar toch frictie kan gaan ontstaan. Bijvoorbeeld bij de uitwerking van de regionale inpassingsregels zon, de voorwaarden voor wind boven bos, participatiemodellen e.d..

Dekking om te komen tot een definitieve REKS.

Voor de ontwikkeling van het concept bod REKS en vervolgens het definitieve bod REKS is een begroting gemaakt. Deze begroting maakt onderdeel uit van het concept bod. De kosten voor 2020 zijn gedekt. De kosten voor 2021 worden geraamd op 690.000 euro. 515.000 euro wordt gedekt door middel van een rijksbijdrage die specifiek is uitgekeerd voor het opstellen van de REKS. Het restant, zijnde 175.000 euro, maakt onderdeel uit van de regionale begrotingsbehandelingen. Dit betekent dat er vooralsnog geen extra bijdrage van gemeenten wordt gevraagd.

Dekking voor uitvoering van de definitieve REKS.

Voor de periode 2022 tot 2030 zijn er nog geen kostenramingen gemaakt. In de periode om te komen van een concept bod naar een definitief bod wordt een inschatting gemaakt van de kosten die worden gemaakt om de REKS te kunnen uitvoeren. Deze kosten worden meegenomen in het definitieve bod.

Samenwerking

Het concept bod REKS is het resultaat van samenwerking in de regio Hart van Brabant.

Communicatie

Vanuit de REKS zelf is en wordt in regionaal verband gecommuniceerd. Hiervoor is een aparte werkgroep communicatie geformeerd, waarin de communicatieadviseur van de gemeente Hilvarenbeek ook namens onze gemeente heeft geparticipeerd. Lokaal is onze eigen afdeling communicatie betrokken. In elke fase van het proces wordt afgestemd of en op welke wijze lokale communicatie wordt vormgegeven.

In deze fase richt de communicatie zich op het uitleggen van de doelen en uitgangspunten van de REKS. Hiervoor worden de eigen communicatiemiddelen ingezet (o.a. website, gemeentepagina, sociale media). Inhoudelijk ligt het accent op het realiseren van de energieopgave en de meerwaarde voor het landschap en het klimaat. Maar ook: de omgeving gaat veranderen en vanuit de woonwijken aan de oost- en zuidrand van Goirle en Riel zie je in de toekomst windmolens staan. Verder is het van belang om uit te dragen dat Goirle de lokale ambities wil verwezenlijken binnen de regionale samenwerking.

Agendapunt: 5

In de volgende fases moeten inwoners betrokken worden. Het vormgeven van het participatietraject is onderdeel van de uitwerking. Vanuit Goirle is van belang om te bewaken dat, naast energie, klimaat, natuur, ook inwoners de vruchten kunnen plukken.

Vervolg

Na besluitvorming zal het concept bod REKS met de raad worden besproken. Gekoersd wordt op een raadsbesluit op uiterlijk 26 mei, zodat het college tijdig een definitief besluit kan nemen. Voor 1 juli moet het concept bod namelijk aan het ministerie worden aangeboden. Op 1 maart 2021 zal een definitief bod REKS bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat worden ingediend. In de komende periode worden verdiepingsslagen gemaakt op o.a. de onderdelen: ontwikkelscenario, regionale structuur warmte, klimaatadaptatie, participatie en uitvoeringsorganisatie.

Bijlage(n)

1. Concept bod Regionale Energie en Klimaatstrategie Hart van Brabant.

burgemeester en wethouders van Goirle

Mark van Stappershoef, burgemeester
Jolie Hasselman, secretaris

Agendapunt: 5

De raad van de gemeente Goirle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 31 maart 2020

gelet op de Gemeentewet;

besluit:

1. geen wensen en bedenkingen naar voren te brengen bij het voorgenomen besluit van het college om het concept bod Regionale Energie en Klimaatstrategie Hart van Brabant vast te stellen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Goirle in zijn vergadering van 26 mei 2020.

, de voorzitter

, de griffier